

Posudek oponenta

na diplomovou práci

Jiřího Holečka

Římské importy v jižní Asii

Po úvodu začíná autor vymezením daného úkolu, seznamem antických autorů k tématu, další kapitola je věnována přehledu starověkých styků Říma a Indie ze západního i východního hlediska a jeho pozdějším úpadkem, další kapitoly jsou věnovány přehledům dováženého zboží z východu na západ, pak se autor zabývá ekonomickým významem obchodu, východními partnery Říma indickými přístavy – Arikamedu, západní pobřeží Indie a Sri Lanka, nakonec se věnuje římským nálezům v Indii a v Rudém moři a shrnuje své výsledky v závěru. Obsah bohužel neuvádí paginaci.

Poznámky k archeologické části by mohly začít Red Polished Ware, které zřejmě vychází z ESA, začínající po 150 př. Kr., a známé v Arabském zálivu (Failaka, Oman) už z pozdního 2. stol. I později vykazuje jistou reflexi dovážené římské sigillaty, tady bych s Ortonovou sotva souhlasil (s. 49). Černé leštěné Rouletted Ware vychází z helénistických vzorů spíše před už před 200 (proti mé době na Ceylonu je jí už známo podstatně více), podobně jako reliéfní keramika, navazující na megarské číše exportované na východ spíše také okolo 200, podobně jako helénistické vzory terakot, rozšířených od západní Indie až po Ceylon. Indo-řecké gemy, buď seleukovského či ptolemaiovského původu a inspirace, části s proveniencí, začaly asi brzy po Alexandrově tažení, patrně za Ašóky a nejsou vzácné ani v jižní Indii a na Ceyloně.

Řezby ze slonoviny jsou zčásti z Egypta, zčásti myslím ze Seleukie i pod Parthy, dosti četné bronzy obvykle z římského východu, jen vzácně z Itálie.

Sklo patří skutečně k nejčastějším římským exportům, protože jde obvykle o malé uzavřené nádoby, asi to byly obaly léčivých substancí a kosmetiky. Dříve se hovořilo co do místa výroby spíše o Egyptě, dnes bych typoval hlavně Levantu. Skleněné korálky přišly nejspíše z Levanty.

Drobné mince římské zřejmě sloužily jako platidlo podobně jako imitující je mince indo-římské, zářezy asi spíše byly pro ověření jádra kovu (máme mnoho falz s měděným jádrem). Terakotové bully či přívěsky měly význam dekorativní, podobně jako fasované mince. Mohlo být vedle Vietnamu zmíněno i Thajsko (s. 54), pro mince vůbec i základní katalogy Britského muzea, dnes dostupné i na internetu.

Vůbec není věnována pozornost transportním amforám.

I když se autor v archeologické části orientoval nedostatečně, v historické se orientoval o mnoho lépe. A to přesto, že se vyhnul mnoha předchozím pracím o římském obchodě, zejména německým přehledům, obvykle publikovaným v časopise pro obecnou a srovnávací

archeologii Německého archeologického ústavu, i klasickým francouzským pracím, mj. v sérii vydávané Academie française d'Extrême Orient v Pondichéri, jakož i dalším, které jsem mu doporučil při rozhovoru, ve kterém jsem mu toto velmi obecné téma rozmlouval, doporučoval její zúžení a odkázal na práce o tomto tématu z pera posuzovatele, prof. Charváta a doc. Ondřejové a na v nich uváděnou bibliografii. Našel si ovšem jiné práce, novější i starší, a vcelku dobře se v nich zorientoval, i když mnohdy uvádí dosti nekonvenční odkazy (např Fergusson je článkem, nikoli jak je citováno celá řada Vogtova Festschriftu. Škoda ale, že nepřihlédl k pozdním autorům raně byzantským (v. zejména Kosmas Indicopleustes, 6. stol.).

Ilustrační příloha není rozhodně na vysoké úrovni, ale pomáhá orientaci v textu.

Rozhodně lze kladně hodnotit hluboký autorův zájem o dané téma a jeho zřetelný entusiasmus, oddanost ke zvolenému tématu; takových studentů není dnes mnoho. Už proto lze tuto v mnohém směru promyšlenou a odpovědně připravenou práci doporučit k obhajobě.

V Praze dne 1. září 2012

Prof. dr. Jan Bouzek